

SEMMELWEIS BETEGSÉGE (DIE KRANKHEIT VON SEMMELWEIS)

— Boala lui Semmelweis —

Haranghy—Nyirő—Regöly Mérei—Hüttl

Medicina, Budapeșt, 1965

Prin combaterea cu succes a febrei puerperale și prin formularea principiilor asepticii, medicul maghiar *Fülöp Ignác Semmelweis* și-a înscris numele între marile figuri ale istoriei medicinei. Prioritatea sa este astăzi unanim recunoscută. Dar în atmosfera romantică a sec. al XIX-lea, cînd geniul și nebunia erau asemuite, primii biografi ai marelui medic au etichetat drept boală psihică (manie, paralizie progresivă) ultima sa maladie, căutînd să găsească rădăcinile acesteia într-o serie de fapte scoase la întîmplare din biografia lui *Semmelweis* și interpretate arbitrar. Aserțiunea — privind boala mintală a lui *Semmelweis* — a ajuns din aceste surse ca un fapt acceptat și în cele mai competente opere medico-istorice. Numai atenția unui număr mic de cercetători a fost reținută de faptul că ultima boala a lui *Semmelweis*, septicemia, pornită dintr-o leziune a mîinii, poate fi asociată și cu tulburări de conștiință. Renumitul neurolog maghiar *Károly Schaffer* într-un studiu scris în 1939, atrăgea atenția că „simptomele psihiatrice ale lui *Semmelweis* au coincis întocmai cu starea sa de piemie. După toate acestea este îndreptățită presupunerea că boala psihică a lui *Semmelweis* a fost numai simptomatică, deci secundară și nu o boală psihică genuină” (sublinierile ne aparțin).

În anul 1965 — anul centenarului morții lui *Semmelweis* — 4 savanți maghiari valoroși, anatomo-patologul *László Haranghy*, psihiatrul *Gyula Nyirő*, medico-istoricul și paleo-patologul *Gyula Regöly-Mérei* și chirurgul *Tivadar Hüttl* — de altfel descendent direct al lui *Semmelweis* — au supus unei analize critice aprofundate părerile eronate, încetățenite în literatura medico-istorică cu privire la boala lui *Semmelweis*. *László Haranghy*, pe baza analizei verbal anatomo-patologic original — nepublicat pînă acum — întocmit de către Institutul Rokitsansky din Viena și a examenului histopatologic al țesutului cerebral făcut la vremea sa de profesorul *Meynert*, *Gyula Regöly-Mérei* pe baza analizei critice a „argumentelor” cu privire la presupusa boală mintală a lui *Semmelweis* și pe baza examenului anatomo-patologic și histopatologic făcut de dînsul în 1963, cu ocazia exhumării osemintelor marelui savant, ajung la concluzia — pe baza unor fapte și argumente incontestabile — că *Semmelweis* n-a suferit de vreo boală psihică endogenă, nici de paralizie progresivă, iar pe osemintele sale urmele infecției sifilitice nu au putut fi puse în evidență. Despre fracturile antebrațului lui *Semmelweis*, unul din „argumentele principale” privind natura sifilitică a bolii savantului, *Tivadar Hüttl* dovedește că ele au fost fracturi traumatice spirale, fapt ce exclude a priori natura lor patologică.

Studiul profesorului *Gyula Nyirő*, deosebit de concis, străbătut de un suflu umanist viu, dovedește în mod decisiv că tulburările de conștiință, apărute la *Semmelweis* cîteva săptămîni înainte de moarte (iulie 1865) au fost declanșate de starea sa septică și constituiau o psihoză toxică exogenă *amentiformă*. Dacă boala inițială — adică starea septic-piemică — „s-ar fi vindecat și simptomele psihozei sale ar fi dispărut fără urmă, tot așa după cum stările delirante ale bolnavilor de pneumonie dispar o dată cu vindecarea procesului pulmonar”.

Acestea sînt concluziile finale revelatoare ale studiului profesorului *Gyula Nyirő*.

Volumului de studii îi sînt anexate o serie de documente grăitoare, între care fotografiile și radiografiile ale craniului și ale oaselor, fotografiile ale preparatelor histopatologice făcute cu ocazia exhumării.

Editura „Medicina” a făcut un bun serviciu, dînd traducerea în extenso a studiilor în limba germană.

Volumul asupra bolii lui *Semmelweis* este un eveniment de seamă al literaturii medico-istorice internaționale, un buchet viu depus pe mormîntul savantului

decedat cu 100 de ani în urmă. El aduce satisfacție post mortem unui savant care și în viață a fost de multe ori nedreptățit. Studiile dau un tablou clar și convingător despre boala lui *Semmelweis*, infirmînd părerile greșite cu circulație în literatura de specialitate.

Toate biografiile și operele medico-istorice care se vor scrie de acum înainte despre *Semmelweis* și care doresc să se bazeze nu pe mituri, ci pe adevăruri obiective, trebuie să pornească în descrierea ultimei boli ai lui *Semmelweis*, de la datele și argumentele decisive, furnizate de excelentul volum de studii al lui *Haranghy, Nyirő, Regöly-Mérei, Hüttl.**